

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαρία Αργυρίου
Ελένη Τσούτσια-Λουλάκη
Μαρία Μαγαλιού

Μουσική

ΒΙΒΛΙΟ ΜΑΘΗΤΗ

Α' Δημοτικού

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαρία Αργυρίου Ελένη Τσούτσια-Λουλάκη Μαρία Μαγαλιού

Η συγγραφή και η επιστημονική επιμέλεια του βιβλίου πραγματοποιήθηκε
υπό την αιγίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΜΟΥΣΙΚΗ Α΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΒΙΒΛΙΟ ΜΑΘΗΤΗ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Μαρία Αργυρίου, Εκπαιδευτικός Μουσικής ΠΕ16 - Μουσικοπαιδαγωγός
Ελένη Τσούτσια-Λουλάκη, Μουσικοπαιδαγωγός
Μαρία Μαγαλιού, Εκπαιδευτικός Μουσικής ΠΕ16 - Μουσικοπαιδαγωγός

ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Λελούδα Στάμου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης,
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Κωνσταντίνος Πατσαντζόπουλος, Σχολικός Σύμβουλος Μουσικής
Ανδρέας Πριονάς, Εκπαιδευτικός Μουσικής ΠΕ16 - Μουσικοπαιδαγωγός

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Αθανάσιος Παπαζαρχής,
Μόνιμος Πάρεδρος, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Νεφέλη Ατέσογλου, Μουσικοπαιδαγωγός
Βασίλης Μητρόπουλος, Εκπαιδευτικός Μουσικής ΠΕ16
Νίκος Παπαθανασίου, Εκπαιδευτικός Μουσικής ΠΕ16

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Αφροδίτη Ζούκη, Γραφίστρια

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Μαίριτα Κλειδωνάρη, Φιλολόγος

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Κατερίνα Βερούτσου, Εικονογράφος

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

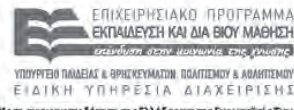
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

Η επανέκδοση του παρόντος βιβλίου πραγματοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «Διόφαντος» μέσω ψηφιακής μακέτας, η οποία δημιουργήθηκε με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ / ΕΠ «Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση» / Πράξη «ΣΤΗΡΙΖΩ».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Οι διορθώσεις πραγματοποιήθηκαν κατόπιν έγκρισης του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Περιεχόμενα

1. Η δική μου μουσική γωνιά 7
2. Ήχε, ήχε, είς' εδώ; 8
3. Ο κούκος 9
4. Παίζουμε με τη φωνή μας... Καραγκιόζη! 10
5. Με το Άλφα και το Ρο τραγουδάω και εγώ 11
6. Τα παιχνίδια της αυλής 12
7. Ο βασιλιάς Αργός και η αρκούδα 13
8. Ο ήχος που δεν ήθελε... να τελειώσει! 14
9. Ταξιδεύοντας στη χώρα του Δυνατά και του Σιγά 15
10. Ο κυρ βοριάς εφύσηξε 16
11. Σε κλίμα γιορτινό! 17
12. Κάλαντα, καλαντίσματα 18
13. Ελληνικό δωδεκάμερο 19
14. Ο χιονάνθρωπος που δεν ήθελε να λιώσει 20
15. Όρα για παραμύδια! 21
16. Δάχτυλα σε δράση! 22
17. Ο χορός των ποντικών 23
18. Τις μάσκες να φορέσουμε κι ελάτε να χορέψουμε 24
19. Ήρθε, ήρθε η χελιδόνα! 25
20. Ο παπαγάλος 26
21. Ο Πάνω και ο Κάτω 27
22. Τα λαζαράκια 28
23. Ο κύριος Ντεσιμπέλ 29
24. Παίζοντας... με τις παύσεις! 30
25. Νότες που μυρίζουν θάλασσα 31
- Ηχοϊστορίες 33
- Παράρτημα 45
- Γλωσσάρι 46
- Ακούγοντας μουσική... στο μάθημα 51

Μ' αυτό το βιβλίο
θα ακούσεις, θα τραγουδήσεις, θα χορέψεις
και θα παίξεις

ΜΟΥΣΙΚΗ

Η συγγραφική ομάδα

Το βιβλίο αυτό ανήκει στ.....

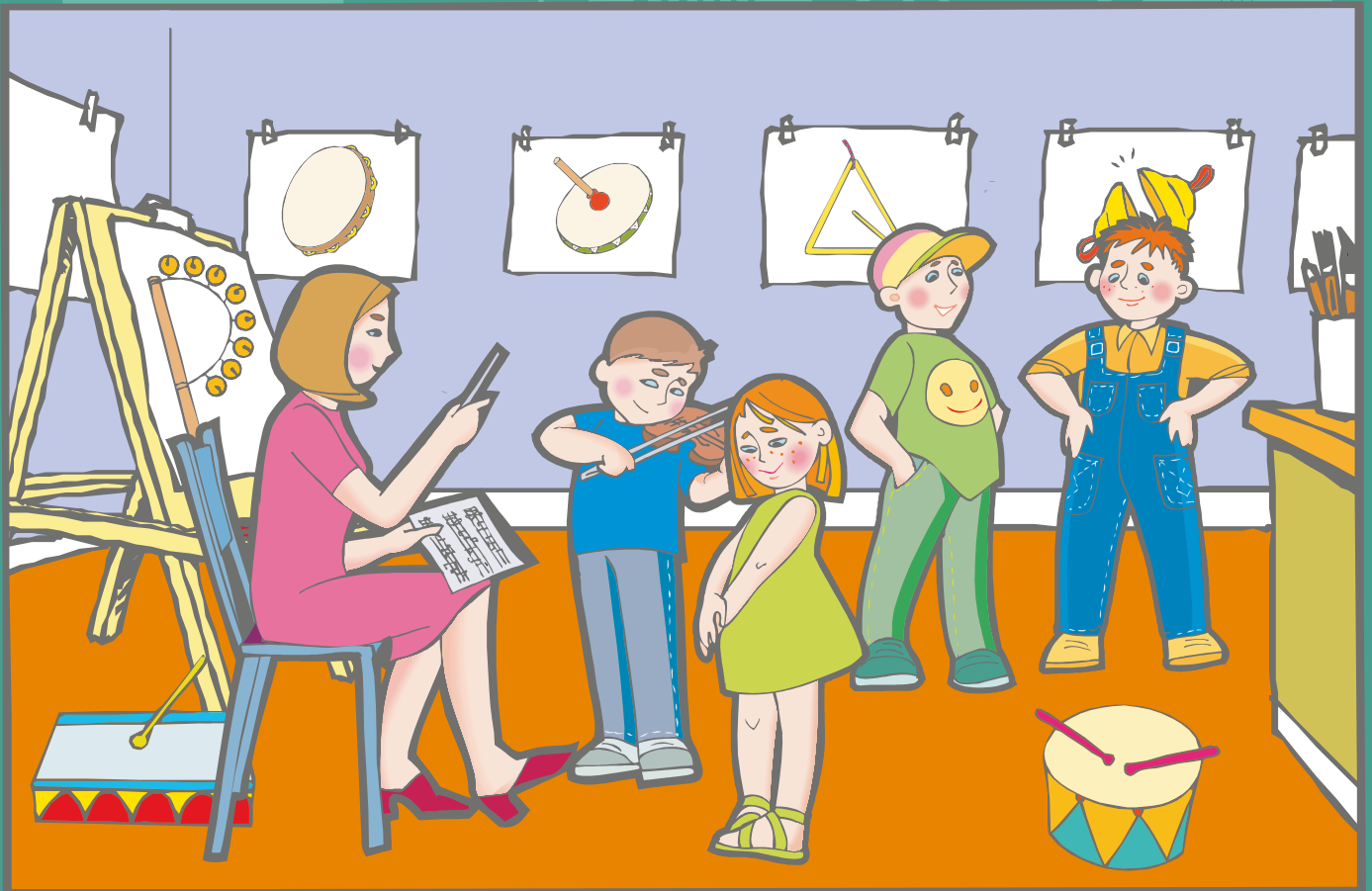
.....

.....

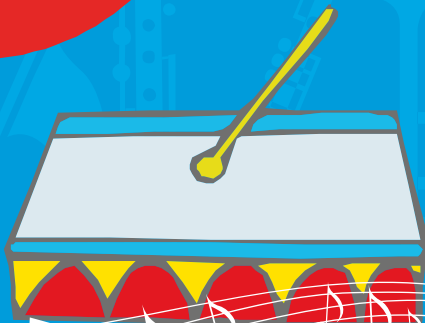
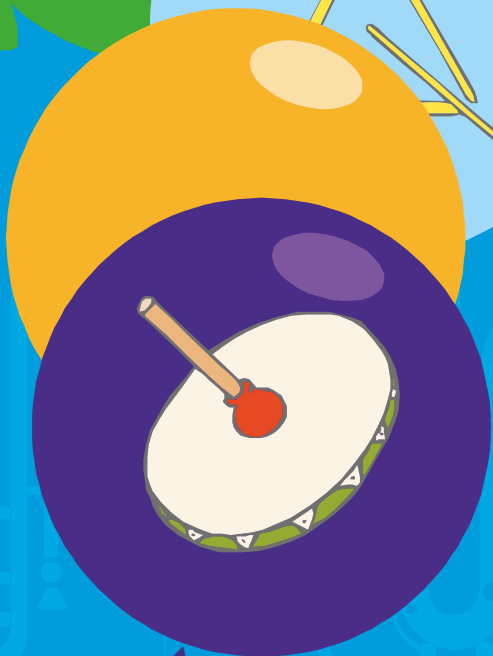
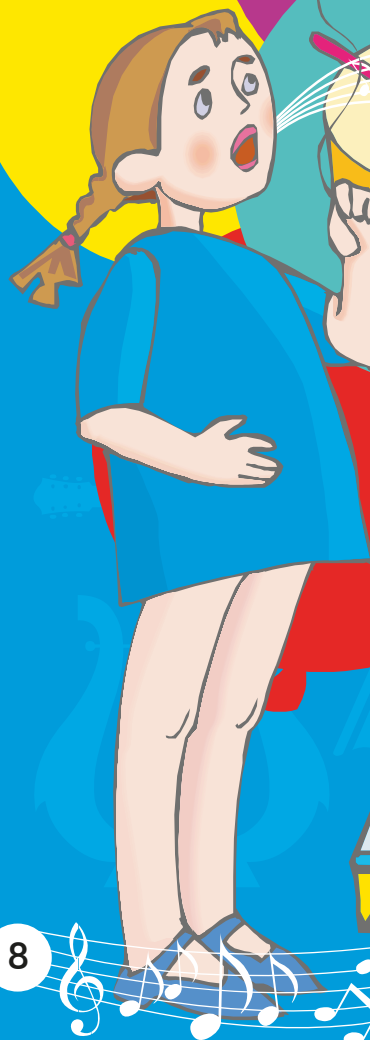

Η δική μου μουσική γωνιά

Ήχε, ήχε, είε' εδώ;

Ο κούκος

Κού-
κου

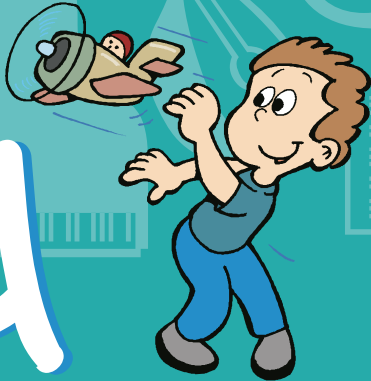
Παίζουμε με τη φωνή μας... Καραγκιοζή!

Με το Άλφα και το Ρο τραγουδάω και εγώ

α

ε

ι

π

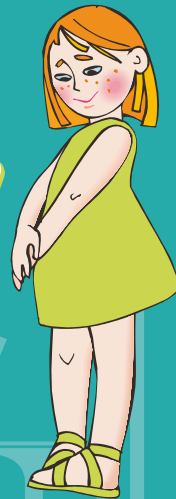
ο

τ

ν

λ

μ

Τα παιχνίδια της αυλής

Ο βασιλιάς Αργός και η αρκούδα

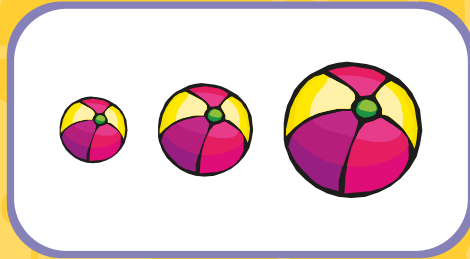
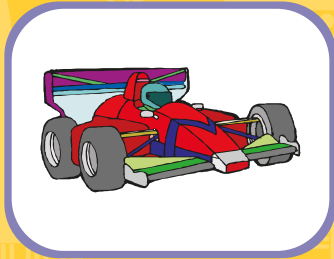

Ο ήχος που δεν ήθελε... να τελειώσει!

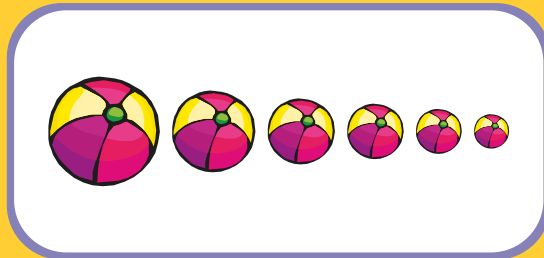
Αααα!

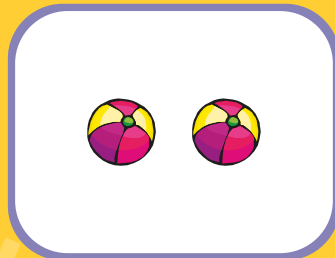
Ταξιδεύοντας στη χώρα του Δυνατά και του Σιγά

Βρουμ, βρουμ, βρουμ

Βουουουουου

Πλιτς, πλατς

Σ6666666666

Ο κυρ Βοριάς εφύσηξε

Σε κλίμα γιορτινό!

Ο καλικάντζαρος

Ν. Ατέσογλου

Είμαι καλικάντζαρος,
καλός, κακός και άντζαρος!
Μια σβουράω, μια πηδάω,
ό,τι αρπάξω κι ό,τι φάω.
Γιούργια, γιούργια,
πίτες και κουλούρια!

Κάλαντα, καλαντίσματα

Ελληνικό δωδεκάμερο

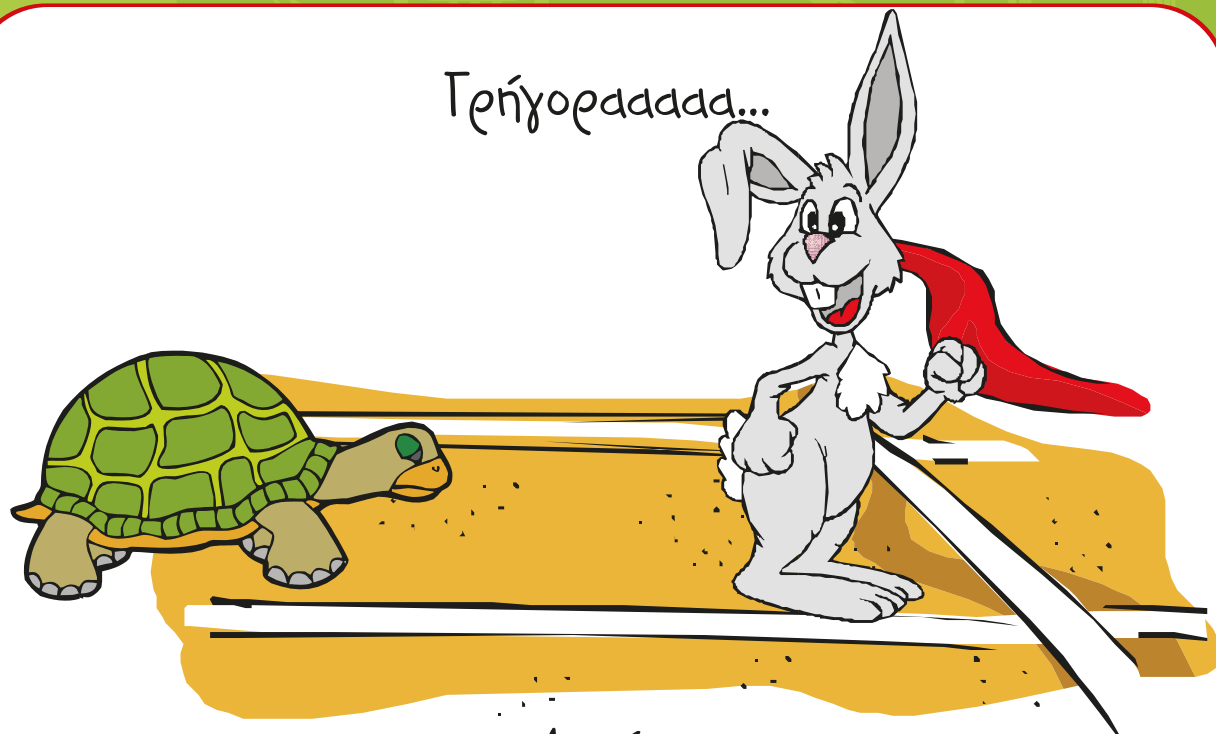

14 κεφάλαιο

Ο χιονάνθρωπος που δεν ήθελε να λιώσει

Όρα για παραμύθια!

Τρήγοραααα...

Αργά...

Ανέβα, μήλο

Ανέβα, μήλο,
κατέβα, ρόδι,
να σε ρωτήσω
πόσα θα πιάσω,
πόσα θ' αφήσω.
Ένα, δύο, τρία!

Δάχτυλα σε δράση!

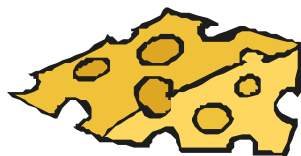
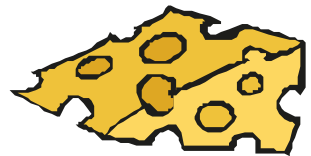
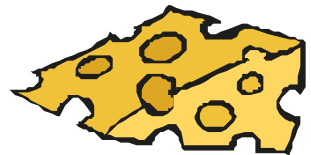
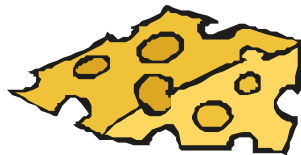
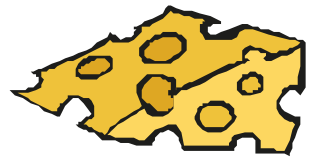
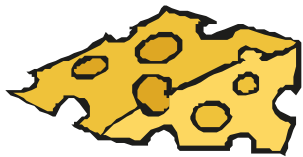
τα

τι

τι

Ο χορός των ποντικών

τυρί = τα   ποντικάκια = τι-τι

Τις μάσκες να φορέσουμε κι ελάτε να χορέψουμε

Ήρθε, ήρθε η χελιδόνα!

Πουλάκι, πέταξε!

Ο παπαγάλος

Ο Πάνω και ο Κάτω

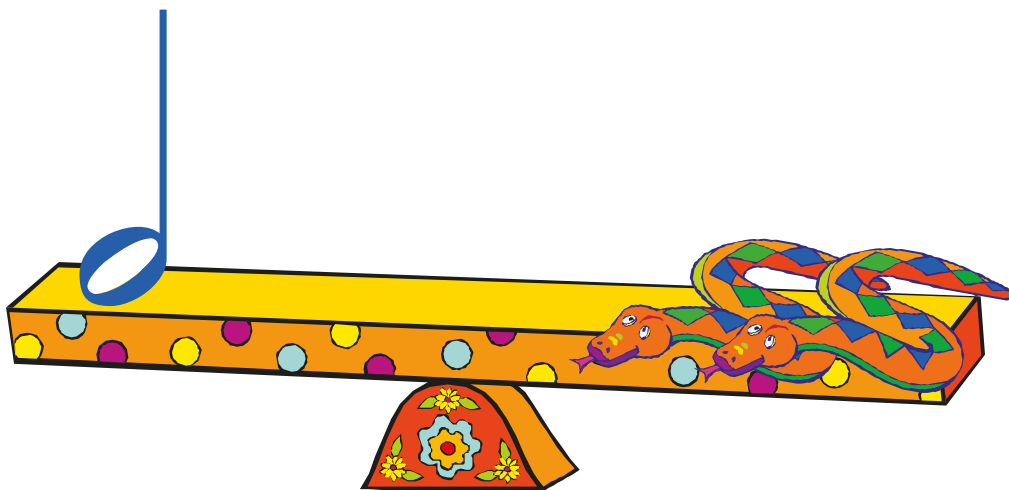
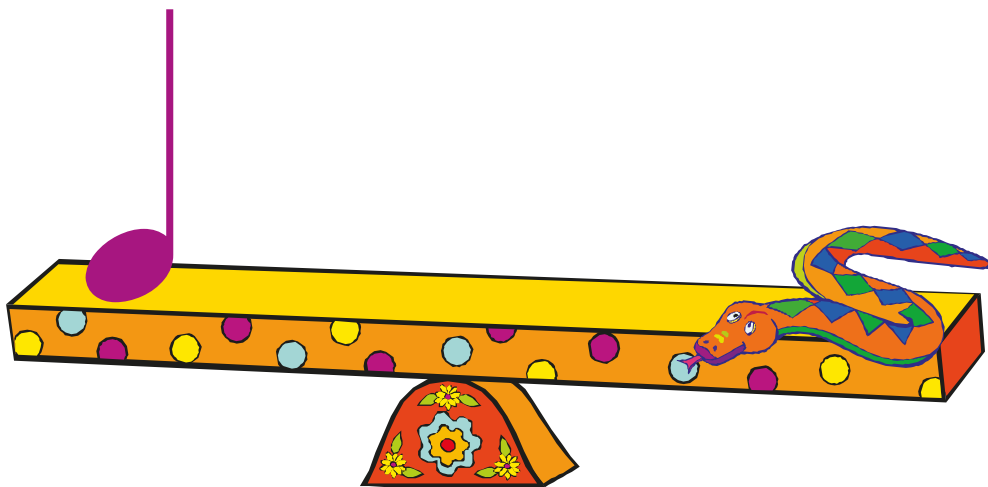
Τα λαζαράκια

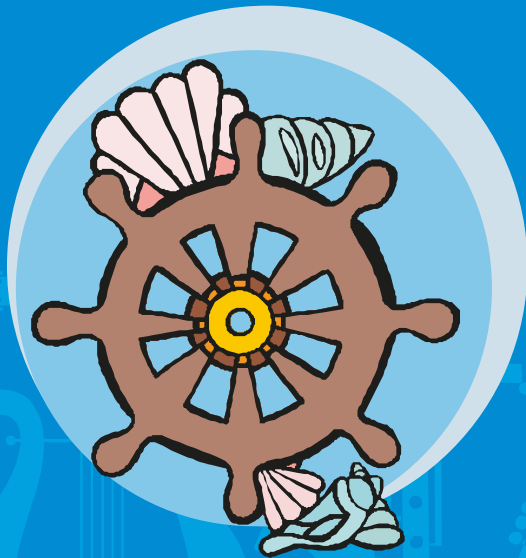
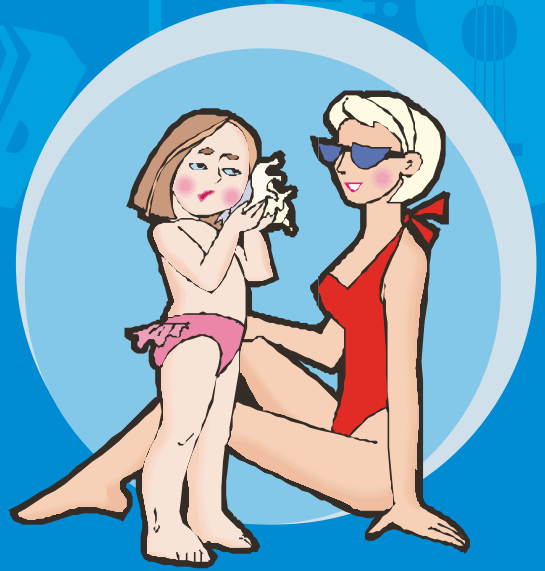
Ο κύριος Ντεσιμπέλ

Παίζοντας... με τις παύσεις!

Νότες που μυρίζουν θάλασσα

Ηχοϊστορίες

Με το Άλφα και το Ρο τραγουδάω και εγώ*

Διασκευή: Ελένη Τσούτσια-Λουλάκη, Μαρία Αργυρίου

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας ήχος, ο Αλφαβήτας. Του άρεσε πολύ να κάνει βόλτες στα σχολεία και να παίζει με τα παιδιά. Η αγαπημένη του τάξη όμως ήταν η Α΄ Δημοτικού.

Μόλις έμπαινε στην τάξη, τα πρωτάκια ενθουσιάζονταν και **φώναζαν χαρούμενα** (χαρούμενες φωνούλες από τα παιδιά).

Ο Αλφαβήτας **έκανε σβούρες** πολλές (σωλήνας ηλεκτρολόγου) και **βούιζε** όλο το σχολείο (μουρμουρητά).

Χτυπούσε δυνατά τα πόδια του κάτω και το ίδιο έκαναν και τα παιδιά (ποδοβολητό).

Άνοιξε το στόμα του κι από μέσα έβγαιναν του κόσμου τα γράμματα: **αααααααααα, εεεεεεε, ιιιι, ουουουου, οοοοοοοο, ουι, ουι, ουι, εοεοεοεο...**

Έφτιαχνε μια χορωδία με τα παιδιά και όλοι μαζί τραγουδούσαν τα φωνήματα αυτά (λαχνίσματα με λέξεις δίχως νόημα).

Από την πολλή φασαρία η δασκάλα **χτυπούσε θυμωμένα τα χέρια της στο τραπέζι**. Ο Αλφαβήτας **γελούσε** μιμούμενος τον χτύπο των χεριών της δασκάλας και όλη η τάξη **αντιλαλούσε** από τις φωνές του. Τα παιδιά γελούσαν κι αυτά **με τον ίδιο τρόπο...** και έτσι η δασκάλα καταλάβαινε πως δεν μπορούσε να θυμώσει άλλο μαζί του!

Ο Αλφαβήτας τότε έβγαινε από το παράθυρο, πετούσε για λίγο μαζί με τον Άνεμο και γυρνούσε ξανά πίσω **σφυρίζοντας δυνατά**. Τα παιδιά τον μιμούταν αμέσως. **Σφύριζαν πότε γρήγορα, πότε αργά, πότε «ψιλά», πότε «χαμηλά».**

Του άρεσε πολύ να ταξιδεύει. Έτσι, πετώντας στο διπλανό χωριό, μπήκε στο λαρύγγι ενός κόκορα και γύρισε **κικιρίζοντας καμαρωτά** (μιμούμαστε τη φωνή του κόκορα).

Μετά πήγε στο μελίσσι δίπλα στο σχολείο και μάζεψε μέλι με τις μέλισσες. Γυρνώντας, **βούιζε** όπως εκείνες (μιμούμαστε ζουζουνίσματα), σαν να ήταν στο μελίσσι.

Πέταξε ψηλά στον ουρανό, χώθηκε σε ένα σύννεφο, το γαργάλησε και εκείνο άρχισε να **ψιχαλίζει** (νότες στα μεταλλόφωνα).

Πέταξε ακόμα πιο ψηλά, σε ένα τεράστιο σύννεφο, αλλά εκείνο θύμωσε τόσο πολύ και **βρόντηξε τόσο δυνατά**, που ο Αλφαβήτας γύρισε έντρομος στην τάξη (πιατίνια, τύμπανο).

Το βράδυ μάζευε όλα τα γράμματα, έφτιαχνε ιστορίες και νανούριζε τα πρωτάκια με τα παραμύθια του (ηχητικό απόσπασμα από νανούρισμα).

Ο βασιλιάς Αργός και η αρκούδα

Ανδρέας Πριονάς

Βοήθεια, βοήθεια, με κυνηγάει μια αρκούδα.

Ο βασιλιάς ενός μακρινού βασιλείου λεγόταν «Αργός», γιατί **μιλούσε αργά** (ξυλάκια). Γι' αυτό τον λόγο διέταξε όλοι στο βασίλειό του να μιλάνε με τον ίδιο τρόπο!

Πολλές φορές όμως τα βράδια οι υπήκοοί του, κρυμμένοι στα σπίτια τους, κορόιδευαν τον βασιλιά τους και **μιλούσαν σιγανά και γρήγορα** (μεταλλόφωνα, κουδουνάκια).

Κάποια μέρα που ο βασιλιάς βγήκε μόνος του, για να κάνει μια μεγάλη βόλτα στα κτήματά του, έχασε το τόξο του. Συνάντησε τότε μια **αρκούδα** (τύμπανο, νταϊρές), η οποία τον πήρε στο κυνήγι. Άρχισε λοιπόν να τρέχει, **να τρέχει** (ξυλόφωνα) και να φωνάζει με όλη τη δύναμη της φωνής του, αλλά... αργά:

«Βο-ή-θει-α, με κυ-νη-γά-ει μια αρ-κού-δα».

Κανείς όμως δεν τον πήρε στα σοβαρά. Βλέποντας ότι ο **χρόνος λιγότευε** (κασετίνα, καστανιέτες), άρχισε να απελπίζεται και να φωνάζει γρήγορα:

«Βοήθεια, βοήθεια, με κυνηγάει μια αρκούδα»,

γιατί η αρκούδα τον είχε σχεδόν φτάσει και τότε **όλοι τρέξανε** (όλα τα κρουστά) και **τον σώσανε** (πιατίνα).

Από τότε ο βασιλιάς άφησε ελεύθερους τους υπηκόους του να μιλούν όπως θέλουν, **άλλοτε αργά και άλλοτε γρήγορα**, και έζησαν αυτοί καλά κι εμείς... καλύτερα!

Καλικαντζαροκανταλιές*

Νεφέλη Ατέσογλου

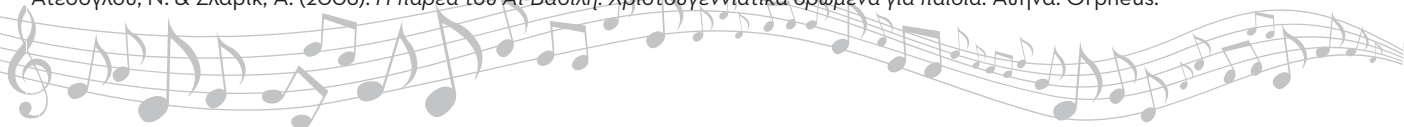
Διασκευή: Μαρία Αργυρίου

Δώδεκα μέρες από τα Χριστούγεννα μέχρι και τα Θεοφάνια οι καλικάντζαροι αποφασίζουν πως είναι ώρα **να βγουν από τα σπιτικά τους μέσα από τα δέντρα** και να γλεντήσουν (ξυλόφωνα). Έναν χρόνο τώρα είχαν πέσει με τα μούτρα στη δουλειά, καθώς **πριόνιζαν** (ξύστρες) νύχτα-μέρα το δέντρο της Γης.

Το έχουν ήδη αποφασίσει: θα μπλεχτούν στα πόδια μικρών και μεγάλων, για να τους κάνουν **να σκοντάφτουν και να πέφτουν** (καπάκια από κατσαρόλες και αυτοσχέδιες μπαγκέτες), θα **ξηλώνουν τα κουμπιά** από τα ρούχα των χωρικών (μονόχορδα, τεντωμένες πετονιές) και **θα ζαλίζουν τις νοικοκυρές** (μαράκες), για **να ξεχνούν το φαγητό στη φωτιά** (ήχος από αλουμινόχαρτο που τσαλακώνουμε).

* Ατέσογλου, Ν. & Σλάβικ, Α. (2006). *Η παρέα του Αϊ-Βασίλη. Χριστουγεννιάτικα δρώμενα για παιδιά*. Αθήνα: Orpheus.

Ο Ψιλοβελόνης Μακαρόνης, ο Λυκοκάντζαρος και ο Μονόμματος Γουρλός θα μαζέψουν όσο περισσότερα παραδοσιακά καλούδια μπορούν, για να τα φάνε: **μελομακάρονα, κουραμπιέδες, ξεροτήγανα, καραμελωμένα μήλα, λουκουμάδες** (μεταλλόφωνα)!

Μια παγωμένη νύχτα (σωλήνας ηλεκτρολόγου) βάζουν **τα σχέδιά** τους σε εφαρμογή (πιατίνια, τα οποία χτυπάμε με διπλή μπαγκέτα). Τα **νυχτοπούλια** (το επάνω μέρος της φλογέρας, το οποίο ανοιγοκλείνουμε με το άλλο χέρι) προετοιμάζουν τον ερχομό τους στο χωριό, καθώς **τα βήματά τους** (διάφορα είδη χαρτιών που τσαλακώνουμε) ακούγονται απειλητικά μέσα στη νύχτα μαζί με το τραγούδι τους (ρυθμικά):

Είμαι καλικάντζαρος,
καλός, κακός και άντζαρος!
Μια σβουράω, μια πηδάω,
ό,τι αρπάξω κι ό,τι φάω.
Γιούργια, γιούργια,
πίτες και κουλούρια!

Στο χωριό θα συναντηθούν και με άλλους καλικάντζαρους και θα αρχίσουν **να κατεβαίνουν** (φλογέρα) από τις καμινάδες των τζακιών προσπαθώντας να μπουν στα σπίτια.

Ξημερώνουν Χριστούγεννα και μέσα στην απόλυτη σιωπή αρχίζουν να ηχούν **οι καμπάνες** (πιατίνια, ζίλια, κουδούνια προβάτων, τρίγωνα, καμπανούλες). Ακούγεται η πρώτη καμπάνα, ύστερα άλλη... κι άλλη, ώσπου κάποια στιγμή θα ακουστούν όλες μαζί, για να αρχίσουν πάλι, μία μία, να σταματούν και στο τέλος να μείνει μόνο μία να ηχεί, έως ότου σιγήσει κι αυτή.

Έρχεται ο παπάς με την αγιαστούρα και οι καλικάντζαροι χάνονται μέσα σε πηγάδια και πηγές τραγουδώντας:

Φεύγετε, να φεύγουμε,
κι ήρθε ο παπα-Τούρλακας
με την αγιαστούρα του και με τη βρεχτούρα του.
Όσα φτάσει, όσα αγιάσει
όλα θα μας τουμπασιάσει.

Συναυλία από... χαρτί!*

Διασκευή: Μαρία Αργυρίου

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένα μικρό χαρτάκι που έψαχνε να βρει τι θα γίνει όταν μεγαλώσει. Πρώτα πήγε και ρώτησε τη μαμά του, που εργαζόταν στο σπίτι της μαντάμ Τραπεζαρίας, κι εκείνη του αποκρίθηκε:

– **Χαρτοπετσέτα**, βέβαια! Κοίτα εμένα τι ήσυχα και απαλά σκουπίζω τα δαχτυλάκια και στεγνώνω τα χειλάκια (σε τύμπανο τρίβουμε χαρτοπετσέτες).

Ύστερα πήγε και ρώτησε τον μπαμπά του.

– Χα, χα! **χαρτόκουτο**, παιδί μου, γερό και δυνατό. Θα σε γεμίζουν πράγματα και παντού θα ακούς: φέρτε ένα χαρτόκουτοooo (χαρτόκουτα σε διάφορα μεγέθη, τα οποία χρησιμοποιούμε σαν τύμπανα χτυπώντας τα με τις παλάμες μας).

* Παρούση, Α. (2000). *Ήταν ένα μικρό χαρτάκι*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. Τσαφταρίδης, Ν. (2004). Τραγούδια από την παράσταση *Ήταν ένα μικρό χαρτάκι*. Μουσική και παιδαγωγικές προτάσεις. Αθήνα: Νήσος.

Η ηχοστορία βασίζεται στο βιβλίο της Α. Παρούση, το οποίο γράφτηκε για να βοηθήσει τα παιδιά νηπιακής ηλικίας στη διδασκαλία σύνθετων λέξεων. Η λογική που το διέπει αφορά την κατανόηση της σύνθεσης, της κατάτμησης και της χρήσης των υποκοριστικών. Το παιχνίδι με τον λόγο διατρέχει το βιβλίο της Α. Παρούση και τους στίχους της Μ. Κουλεντιανού, με σκοπό τα παιδιά να κατανοήσουν τη δομή του. Τα 17 τραγούδια του Ν. Τσαφταρίδη, που περιλαμβάνονται στο CD, αποτελούν μια ενότητα από διαφορετικά μουσικά ιδιώματα, τα οποία σκοπό έχουν να υπογραμμίσουν τον διαφορετικό χαρακτήρα κάθε ήρωα, αλλά και να φέρουν τα παιδιά σε επαφή με ακούσματα σύγχρονα ή και παλαιότερα.

Πήγε στη δασκάλα των Γαλλικών του, την κυρία Ντοσιέ, και τη ρώτησε.

– **Χαρτοφάκελος**, μικρέ μου. Θα έχεις δύο λαστιχάκια και θα ανοιγοκλείνεις. Δεν ξέρεις τι χρήσιμος θα είσαι στην κοινωνία! Και με ετικέτα! (φάκελοι με λαστιχάκια που ανοιγοκλείνουμε).

– Ας πάω στη γιαγιά, που ξέρει τόσες ιστορίες, σκέφτηκε.

– Ε, παιδάκι μου, έχεις ακόμα πολύ χαρτί να φας για να μεγαλώσεις. **Βιβλίο** να γίνεις, να μάθεις γράμματα! αποκρίθηκε εκείνη (φυλλομετρούμε σελίδες βιβλίων με διαφορετικό πάχος).

Το μικρό χαρτάκι κατέβασε το κεφάλι και συνέχισε τον δρόμο του.

– Καλημέρα, κυρία χαρτοσακούλα, είπε δειλά.

– **Χαρτοσακούλας**, μικρέ, χαρτοσακούλας! Είμαι ο καλύτερος, με τα φρούτα, τα λαχανικά μου, κι όλο με παίρνουν αγκαλιά (με χαρτοσακούλες του μανάβη παράγουμε διάφορους ήχους).

– Μην τον ακούς! **Χαρτί κουζίνας** να γίνεις, παιδάκι μου, να τρως και κανένα πιάτο φαΐ, ακούστηκε μια φωνή από την κουζίνα (το εσωτερικό σκληρό ρολό χαρτιού κουζίνας).

– Μπυι-μπυι! Φύγε, μικρέ, από τη μέση, έχουμε και δουλειές! Ραντεβού, υποχρεώσεις, επενδύσεις! Το ρολόι μου, πού είναι το ρολόι μου; Ε, μικρέ, **χαρτονόμισμα** να γίνεις! Μπυι-μπυι! (πλαστική καραμούζα).

Κι έτσι έφτασε **η νύχτα** (ήχοι από κουκουβάγια, τριζόνια). Το **απαλό αεράκι** (σωλήνας ηλεκτρολόγου) δεν έδωξε τη στενοχώρια του:

– Σε τίποτα δεν μπορώ να φανώ χρήσιμο. Να γινόμουν αστεράκι από **ασημόχαρτο...** (αλουμινόχαρτο που τσαλακώνουμε).

– Κάνε μια ευχή, του είπε ένα πεφταστέρι.

Και το μικρό χαρτάκι ευχήθηκε...

Έτσι λοιπόν, την άλλη μέρα, όλοι καμάρωναν το μικρό χαρτάκι που είχε μεταμορφωθεί σε έναν πολύ όμορφο **χαρταετό**. Μόνο το **χαρτομάντιλο** μονολογούσε κι έλεγε:

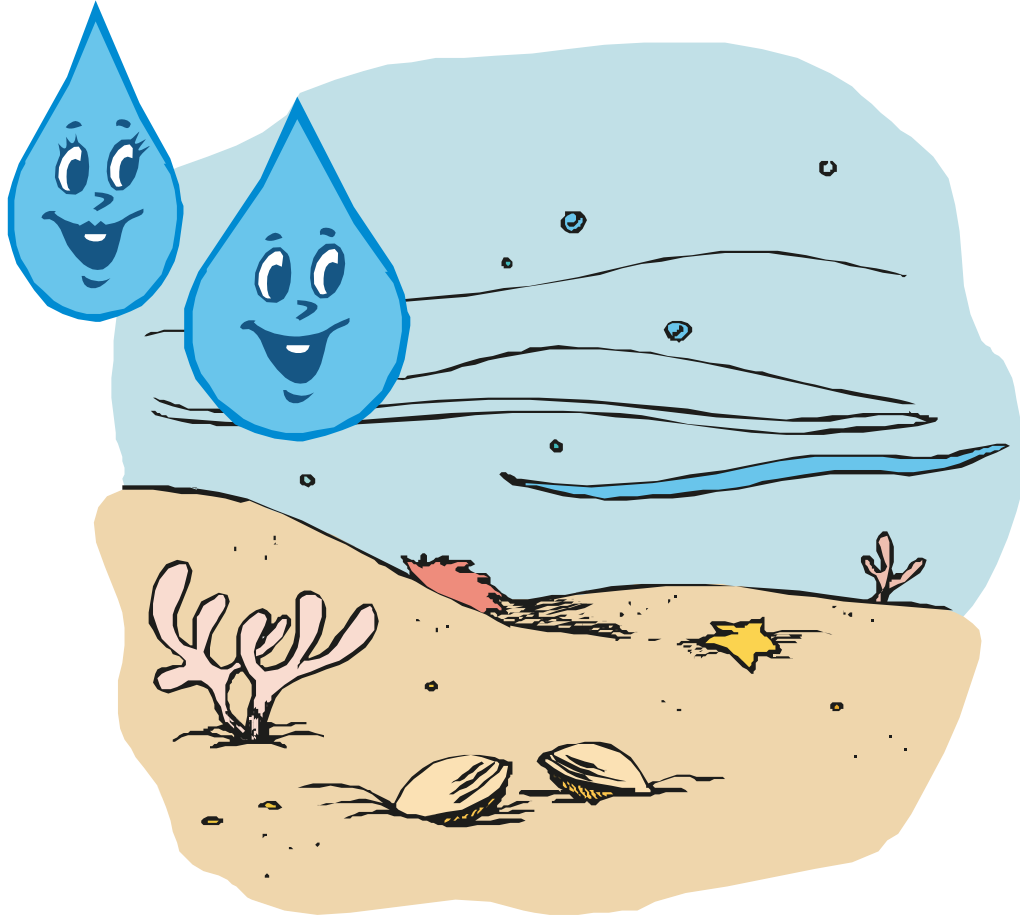
– Ναι, όταν όμως κουραστεί το αγοράκι που τραβά τον χαρταετό, ποιος θα του σκουπίσει τον ιδρώτα;

Η Πλιτς και ο Πλατς*

Διασκευή: Μαρία Αργυρίου

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν δυο σταγόνες που λέγονταν **Πλιτς και Πλατς** (γυάλινα μπουκάλια με διαφορετική ποσότητα νερού). Μοιάζανε πάρα πολύ μεταξύ τους, αλλά είχανε μια διαφορά: η Πλιτς ήταν πιο αδύνατη από τον Πλατς, που ήταν πιο μεγαλόσωμος και **έκανε περισσότερο θόρυβο**.

Η Πλιτς και ο Πλατς δεν ήταν όμως ευτυχισμένες σταγόνες. Βαριόντουσαν πολύ **να χτυπούν τα τζάμια στα παράθυρα** των σπιτιών και **να τρέχουν από τη βρύση**. Ονειρεύονταν **να κυλούν σε ποτάμια**, σε καταρράχτες και –γιατί όχι– στην απέραντη γαλάζια θάλασσα μαζί με **τα κύματα**.

* Romanelli, N. Μουσικά όργανα. Θεσσαλονίκη: Φλούδας.

Έτσι, αποφάσισαν να ταξιδέψουν. Χωρίς να το καταλάβουν, έφτασαν σε ένα σκοτεινό και ανεμοδαρμένο δάσος. **Τα κλαδιά και τα φύλλα τους**, που στροβιλίζονταν μανιασμένα, πριν πέσουν στη γη, έκαναν τις δύο σταγόνες να τρέμουν. **Το ουρλιαχτό των λύκων** (με τη φωνή) και **των άλλων άγριων ζώων** (με τα χάρτινα μεγάφωνα) τις έκαναν να νιώθουν πολύ πολύ μικρές κι αδύναμες.

Αλλά... επιτέλους! Έφτασαν στο κέντρο μιας **καταιγίδας** (ταψί με νερό και ξύλινη κουτάλα), που όμοιά της δεν είχαν ξαναδεί. Τι καλύτερο από μια καταιγίδα για τις δυο σταγόνες; Όμως, μια ξαφνική και **τρομαχτική βροντή** (πιατίνια) τις έκανε να αλλάξουν γνώμη: «Πλατς, τρέχα», είπε η Πλιτς, «εδώ θα πάθουμε ζημιά!».

Έτσι έκαναν και άρχισαν πάλι να ταξιδεύουν. Δεν είχαν όμως ησυχία. Κάθε φορά που κοίταζαν η μία την άλλη δεν κατάφερναν **να κρύψουν ένα δάκρυ** (ποτήρι με νερό), καθώς σκεφτόντουσαν ότι δεν είχαν μπορέσει να πραγματοποιήσουν το όνειρό τους.

Σε κάποιο ταξίδι τους είχαν απομακρυνθεί τόσο πολύ, ώστε τους φάνηκε αδύνατο να βρουν τον δρόμο της επιστροφής. Ξαφνικά άρχισε να ακούγεται ένας αδύναμος ήχος από μακριά. Ο ήχος τούς φάνηκε γλυκός και έδινε την εντύπωση ότι τη μια απομακρυνόταν και την άλλη επέστρεφε. Για μια στιγμή νόμισαν πως..., ναι..., ήταν η θάλασσα κι άρχισαν να τρέχουν προς τα εκεί. Ήταν πραγματικά **η θάλασσα** (ποτηράκια πλαστικά ενωμένα, σωλήνας της βροχής, sea drum). Στην αρχή άκουσαν **τα κύματα που έσκαγαν στην ακρογιαλιά** (κοχύλια, ξηροί καρποί ενωμένοι σε κορδέλες). Μετά... την είδαν! Έτρεξαν προς τα εκεί και στο πρώτο κύμα που έσκασε στην παραλία βούτηξαν.

Το όνειρο της Πλιτς και του Πλατς βγήκε επιτέλους αληθινό: είχαν γίνει δύο από τις αμέτρητες σταγόνες που σχηματίζουν τη θάλασσα!!!

Παράρτημα

Μουσικές έννοιες που συναντήσαμε...

Ανώνυμος συνθέτης:

ο συνθέτης του οποίου το όνομα δε γνωρίζουμε.

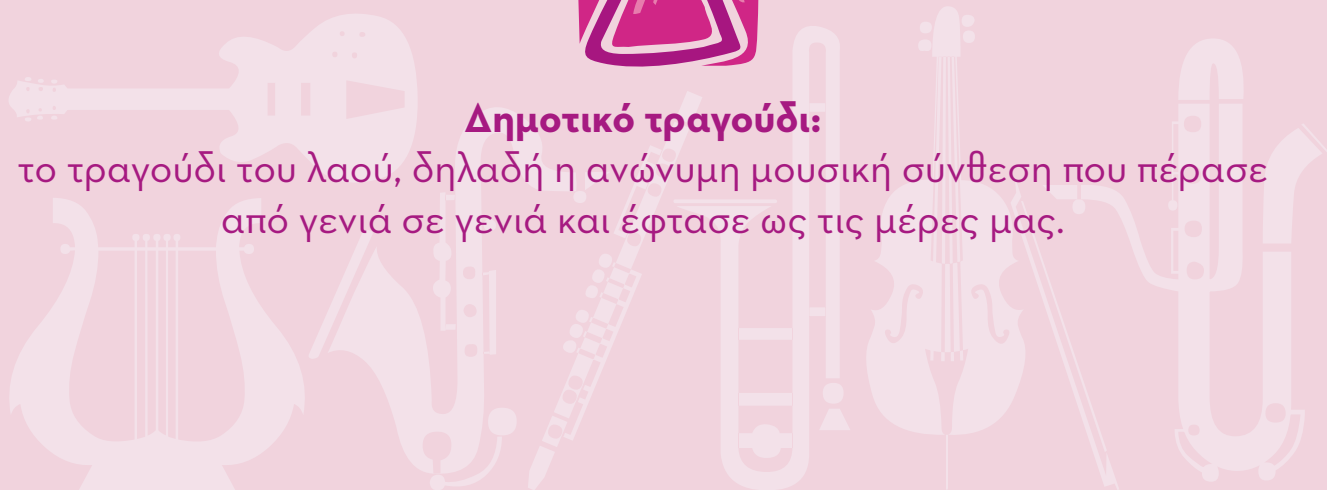
Αυτοσχεδιάζω:

παίζω μουσική την οποία δημιουργώ εκείνη τη στιγμή, χωρίς προηγούμενο σχεδιασμό.

Δημοτικό τραγούδι:

το τραγούδι του λαού, δηλαδή η ανώνυμη μουσική σύνθεση που πέρασε από γενιά σε γενιά και έφτασε ως τις μέρες μας.

Ένταση:

το πόσο δυνατά ή πόσο σιγά θα ακουστεί ένας ήχος.

Επιβράδυνση (ritardando, ritenuto):

όταν η μουσική παίζεται όλο και πιο αργά.

Επιτάχυνση (accelerando):

όταν η μουσική παίζεται όλο και πιο γρήγορα.

Κρεσέντο (crescendo):

όταν παίζω όλο και πιο δυνατά, δυναμώνω την ένταση βαθμιαία.

Λεγκάτο (legato):

οι νότες παίζονται μεταξύ τους ενωμένες, χωρίς ενδιάμεσο κενό.

Ντιμινουέντο (diminuendo):
όταν παίζω όλο και πιο σιγά.

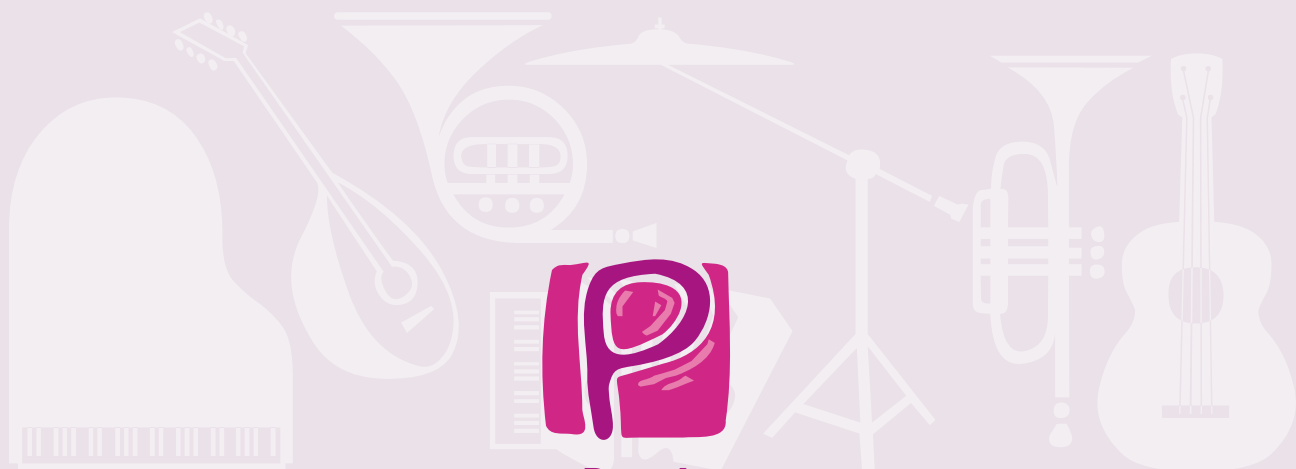
Παύση:

είναι το σύμβολο που μας λέει ότι πρέπει να σταματήσουμε.

Δεν παίζουμε και δεν τραγουδάμε τίποτα.

Έχουμε διαφορετικά σημάδια, για να ξέρουμε πόσο διαρκεί κάθε παύση.

Ροντό:

είναι μια φόρμα μουσικής σύνθεσης, όπου ένα μέρος επαναλαμβάνεται πάντα και ανάμεσά του υπάρχει κάθε φορά μια καινούρια μελωδία.

Σιγανά (piano): σιγά

Σόλο (solo):
όταν τραγουδά ή παίζει ένας μόνο ερμηνευτής.

Στακάτο (staccato): κοφτά

Τονικό ύψος:

το πόσο οξύς (διαπεραστικός) ή βαρύς (χαμηλός) είναι ένας ήχος.

Φθόγγος:

κάθε ήχος που χρησιμοποιούμε στη μουσική.

Φθογγόσημο:

τα σύμβολα του φθόγγου

The background is a vibrant orange color filled with various musical instruments and notes. At the top and bottom, there are white musical staves with notes. In the center, there are several colorful icons: a light blue piano, a blue mandolin, a purple accordion, a purple electric guitar, a green trumpet, a yellow violin, a red saxophone, a blue clarinet, a light blue flute, and a red lyre. The text is written in a white, handwritten-style font.

Ακούγοντας μουσική...
στο μάθημα!

A decorative background featuring a musical staff with notes at the top and bottom. The central area is filled with faint, stylized icons of various musical instruments including a guitar, trumpet, saxophone, violin, and piano.

Ακούγοντας μουσική... στο μάθημα!

Κεφάλαιο 1ο

Ο Καρακατσάνης, λάχνισμα

Κεφάλαιο 2ο

Ηχητικά αποσπάσματα με ήχους της φύσης
(ήχοι πουλιών, ήχοι εντόμων, ήχοι άλλων ζώων, ήχοι καιρικών φαινομένων)

Κεφάλαιο 3ο

Ο κούκος στο δάσος, C. Saint-Saëns (από το έργο *Το καρναβάλι των ζώων*)

Κεφάλαιο 4ο

Ηχητικά αποσπάσματα από παράσταση Καραγκιόζη
(χαρακτηριστικές φωνές: Καραγκιόζης, Κολλητήρι, Μπαρμπαγιώργος, Μορφονιός, Νιόνιος, Χατζηαβάτης, Βεληγκέκας, Βεζυροπούλα, από το CD της μουσειοσκευής *Οι μουσικές της Ελλάδας μέσα από το Θέατρο Σκιών*).

Κεφάλαιο 5ο

Της Κατοχής, παιχνιδοτράγουδο της Αθήνας

Κεφάλαιο 6ο

Η μικρή Ελένη, Γύρω-γύρω όλοι, Ένα λεπτό κρεμμύδι, παραδοσιακά παιχνιδοτράγουδα

Κεφάλαιο 7ο

Χελώνες και πουλάρια, C. Saint-Saëns
(από το έργο *Το καρναβάλι των ζώων*)

Κεφάλαιο 8ο

Ηχητικά αποσπάσματα φυσικών και τεχνητών ήχων κοφτών ή παρατεταμένων (φρενάρισμα αυτοκινήτου, φιλί, ροχαλητό, καρδιοχτύπι, βήματα, απογείωση αεροπλάνου, τηλέφωνο, αγελάδα, άλογο, λιοντάρι)

Κεφάλαιο 9ο

- Φόρτε Δυνατός και Πιάνο Σιγανή, Ν. Θεοδωρίδης
- Ενυδρείο, C. Saint-Saëns
- Η συμφωνία των παιχνιδιών, L. Mozart

Κεφάλαιο 10ο

Ηχητικά αποσπάσματα φυσικών ήχων (αέρας, βροχή δάσους, βροντή, καταρράκτης, νερό που στάζει, ρυάκι, σταγόνα, υγροβιότοπος, ωκεανός)

Κεφάλαιο 12ο

Κάλαντα Χριστουγέννων Σάμου, κάλαντα Χριστουγέννων Μετσόβου

Κεφάλαιο 13ο

Αθηναϊκά κάλαντα, Κάλαντα της Κρήτης, Σούρβα, σούρβα

Κεφάλαιο 14ο

- Ο χορός της ζαχαρένιας νεράιδας
- Ο χορός των σπαθιών, A. Khachaturian
- Συρτάκι, Μ. Θεοδωράκης

Κεφάλαιο 15ο

Χειμώνας, A. Vivaldi (β' μέρος: Largo, από το 4ο κοντσέρτο σε Fmoll)

Κεφάλαιο 16ο

Spielstück Allegro, C. Orff (Musica Poetica, CD2)

Κεφάλαιο 17ο

Ηχητικά αποσπάσματα με παροιμίες, γλωσσοδέτες, αινίγματα

Κεφάλαιο 18ο

Κινεζικός χορός και Αραβικός χορός, P.I. Tchaikovsky
(από το έργο *Καρυοθραύστης*)

Κεφάλαιο 19ο

- Χελιδόνα έρχεται (παραδοσιακό τραγούδι Στερεάς Ελλάδας)
- Κάλαντα Μάρτη (παραδοσιακό τραγούδι Ρόδου)

Κεφάλαιο 20ό

Ηχητικά αποσπάσματα με φωνές πουλιών (παπαγάλος, χελιδόνη, χήνα, αηδόνι, κόκορας, κόρακας, κούκος, κουκουβάγια, δεκαοχτούρα), *19 Περιβαλλοντικές Συνθέσεις*, Κ.Π.Ε. Πορόιων

Κεφάλαιο 21ο

- Πουλάκι και παππούς, S. Prokofief (από το έργο *Ο Πέτρος κι ο λύκος*)
- Ο ελέφαντας και το πουλί, C. Saint-Saëns (από το έργο *Το καρναβάλι των ζώων*)

Κεφάλαιο 22ο

- *Musique des Automates*, L. Delibes (από το έργο *Copelia*)
- Πού 'σαι, Λάζαρε, ελληνικά κάλαντα, Δ. Σαμίου

Κεφάλαιο 23ο

Bydlo, M. Mussorgsky (από το έργο *Εικόνες από μια έκθεση*)

Κεφάλαιο 24ο

- *Concerto No.2 in G minor, Allegro non molto*, RV 315, A. Vivaldi
(από το έργο *Summer*)
- *Polka pizzicato*, J. Strauss

Κεφάλαιο 25ο

Η τράτα μας η κουρελού, παραδοσιακό τραγούδι, Τρίκερι Πηλίου

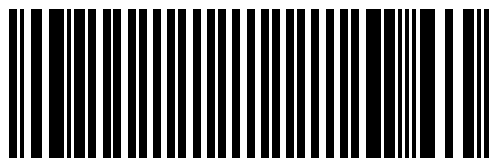

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

Κωδικός Βιβλίου: 0-10-0017
ISBN 978-960-06-2470-0

(01) 000000 0 10 0017 7